GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România şi străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:

la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 31. *Mercurĭ, 11 (23) Februariu.* **1887.**

Braşovŭ, 10 Februariu 1887.

Fierbe şi clocotesce în sînulŭ diplomaţiei europene.

Orĭ şi care sémte, că cineva pregătesce ceva, dér nimenĭ nu scie din care parte are sĕ sară mai întâiu iepurele.

Despre cestiunea bulgară abia se mai face amintire. Ceea ce preocupă aḍĭ aşa de multŭ spiritele este viitorulŭ rĕsboiu dintre Germania şi Francia şi eventuala ciocnire între Austro-Unga ria şi Rusia.

După cérta celorŭ micĭ din peninsula balcanică, a urmatŭ acum cérta între cei marĭ şi Dumneḍeu scie ce sfîrşitŭ va mai avé.

Atenţiunea guvernului germanŭ a fostŭ absorbită până acum de alegerile pentru Reichstag.

Mareşalulŭ Moltke a ḍisŭ că, décă alegerile vorŭ avé unŭ resultatŭ favorabilŭ guvernului şi se va primi septenatulŭ, atuncĭ periculŭ unui rĕsboiu va fi înlăturatŭ. Însĕ în preséra alegerilorŭ, carĭ s'au făcutŭ erĭ, unulŭ din ḍiarele inspirate a aflatŭ de lipsă a corege aserţiunea lui Moltke, ḍicêndŭ, că dela 14 Ianuariu, când a vorbitŭ dênsulŭ, s'a schimbatŭ situaţiunea, aşa că acum nu mai este aşa de sigurŭ, că primirea septenatului va asigura susţinerea păcii.

Iese dér la lumină, că asigurările despre influinţa ce o va avé primirea septenatului asupra susţinerii păcii, au fostŭ numai o manevră electorală bismarckiană.

Resultatulŭ alegerilorŭ din Germania nu ne este încă cunoscutŭ. Până aḍĭ-diminéţă erau cunoscute 71 alegerĭ, între carĭ 22 de balotage. Maioritatea dintre cei în adevĕrŭ aleşĭ este opoziţională şi bate la ochĭ, că tóte alegerile din Alsaţia sĕvêrşite în ḍiua de erĭ au eşitŭ în defavorulŭ guvernului germanŭ, eşindŭ din urnă totŭ bărbaţĭ din partida protestului.

Guvernatorulŭ Alsaţiei-Lotaringiei a conjuratŭ în manifestulŭ sĕu electoralŭ pe alegĕtorii din provincia „s'asculte numai de sfatulŭ, ce li'lŭ dă consciinţa, mintea, iubirea de patriă, de familiă şi de proprietate".

Ei bine, Alsaţianii au făcutŭ cum le-a ḍisŭ guvernatorulŭ şi au alesŭ erĭ totŭ numai protestatorĭ şi inimicĭ ai septenatului.

Nicĭ administraţia cea multŭ lăudată prusiană, nicĭ asprimea şi energia regimului n'au fostŭ în stare în timpŭ de 15 anĭ sĕ îmblânḍéscă spiritele Alsaţianilorŭ. Ei rĕspundŭ astăḍĭ la ameninţarea guvernatorului că, décă nu vorŭ alege deputaţĭ liniştiţĭ şi pacînicĭ, carĭ sĕ recunóscă fără reservă pacea dela 1871, vorŭ fi responsabilĭ de nelinişcea continuă, de păgubirea comerciului şi de periclitarea păcii, dându-şĭ votulŭ totŭ pentru protestatorĭ şi contrarĭ ai septenatului.

E posibilŭ încă ca resultatulŭ finalŭ alŭ alegerilorŭ sĕ aducă la ivélă o maioritate, deşi mică, guvernamentală. Orĭ cum ar fi însĕ desastrulŭ, ce l'a suferitŭ politica lui Bismarck în provinciile cucerite, este şi rĕmâne celŭ mai sêmţitorŭ şi mai gravŭ pentru elŭ. Elŭ ne dovedesce, că cu forţa nu se potŭ câştiga simpatiele unui poporŭ şi că Francia cu libertatea ei esercită şi astăḍĭ o putere de atracţiune covêrşitóre asupra Alsaţianilorŭ.

Fructulŭ acelei politice, care la 1871 a voitŭ cu orice preţŭ sĕ umiléscă şi sĕ sdrobéscă Francia învinsă, începe a se cóce. Este mĕrulŭ de cértă dintre cele douĕ naţiunĭ marĭ apusene.

Resultatulŭ alegerilorŭ din Alsaţia de sigurŭ nu va contribuì a stêmpĕra încordarea şi amărăciunea, ce, din nenorocire pentru civilisaţiunea veacului în care trăimŭ, se manifestă totŭ mai tare şi mai periculosŭ între Francesĭ şi Germanĭ.

In asemenĭ împrejurărĭ trebue sĕ credemŭ foilorŭ germane, carĭ ḍicŭ, că nicĭ primirea septenatului nu mai póte aḍĭ asigura susţinerea păcii.

Cancelarulŭ germanŭ a creḍutŭ, că cu mâna sa de ferŭ va înfrânge oposiţiunea din imperiu, dér n'a fostŭ în stare sĕ sdrobéscă nicĭ oposiţiunea din Alsaţia-Lotaringia. Berlinulŭ, capitala imperiului însuşĭ a alesŭ în cerculŭ întâiŭ, alŭ patrulea şi alŭ şéselea contrarĭ ai septenatului.

Este de lipsă o mai mare dovadă, că poporulŭ germanŭ e setosŭ de libertate şi că nicĭ chiar ameninţările cu periculŭ din afară nu-lŭ lasă sĕ uite de drepturile sale, ce suntŭ aprópe sĕ cadă cu totulŭ pradă reacţiunei?

Desbaterea bugetului cultelorŭ şi instrucţiunei.

Albert *Kovacs* ḍice, că politica de instrucţiune a ministrului se caracteriséză prin lipsa de planŭ. Cestiunea instrucţiunei limbilorŭ în şcólele medii e încă neresolvată. Ministrulŭ nu s'a ocupatŭ de sigurŭ nicĭodată cu ea. (Trefort.: Mai nainte decâtŭ d. deputatŭ!) Se póte, căcĭ ministrulŭ e mai bĕtrânŭ. Ministrulŭ instrucţiunei a dispensatŭ dela învĕţarea limbei grecescĭ atâtŭ de mulţĭ elevĭ de gimnasiu, încâtŭ se pare că şi d-sa ca studentŭ a fostŭ dispensatŭ. (Trefort: Am învĕţatŭ chiar de douĕ orĭ grecesce, şi totŭ nu sciu! Ilaritate.) Aḍĭ se instruesce sub numele „geografiă" tóte lucrurile posibile. Ministrulŭ se consultă numai cu cei carĭ îi admiră ideile. Ministrulŭ începe de tóte, dér nu termină nimicŭ. Infiinţéză internate, când în Europa vestică s'au desfiinţatŭ. Tótă politica de instrucţiune se caracteriséză prin nesiguranţă, esperimentărĭ şi promisiunĭ neîmplinite. Ministrulŭ are unŭ temperamentŭ neliniştitŭ, scapără scânteĭ cu cremenea, dér nu luminéză. Bugetulŭ instrucţiunei a fostŭ totdéuna celŭ mai nerealŭ. Totdéuna înţelnimŭ cu multŭ mai marĭ cheltuielĭ decâtŭ cele preliminate. Comisiunea financiară nu esaminéză nimicŭ, numai votéză. Cu o astfelŭ de comisiune nu e mirare, décă ţéra ajunge la marginea falimentului. Respinge bugetulŭ. (Aprobărĭ în stânga.)

Ministrulŭ *Trefort*: D-lŭ deputatŭ a vorbitŭ între altele de limba grécă, dér ceea ce a ḍisŭ nu e adevĕratŭ. D-lŭ deputatŭ a învĕţatŭ grecesce şi póte că o şi scie, dér cu poeţii, de sigurŭ, nu s'a ocupatŭ multŭ şi despre sculptura grécă n'are nicĭ o ideă. (Ilaritate). A studiatŭ pe sofiştĭ şi dela ei a învĕţatŭ sĕ întortocheze cu rĕutate lucrurile. (Mişcare şi larmă'n stânga.) Eu am luptatŭ pentru limba grécă în comisiunĭ şi m'am rugatŭ sĕ mi-se ia dreptulŭ d'a dispensa pe cineva de limba grécă. Bóla esistă însĕ şi acum, sunt continuu grămăditŭ cu cererĭ şi nicĭodată n'am făcut'o bucurosŭ. Ce privesce bugetulŭ, e posibilŭ sĕ trecŭ peste elŭ, dér nu cu multŭ. Câtŭ pentru temperamentulŭ meu, eu sunt mulţămitŭ cu elŭ. (Viă ilaritate.) Şi aceea că sunt de 15 anĭ ministru, e o urmare a temperamentului meu. (Ilaritate.) Cu privire la instituţiunea internatelorŭ, ele esistă în Franţa ca şi'n Anglia. Sĕ vĕ istorisescŭ unŭ casŭ, petrecutŭ la o preparandiă de învĕţătorŭ, dér nu numescŭ loculŭ, ca sĕ tornŭ uleiu pe focŭ. Acolo nu e internatŭ. Preparandia o cercetéză ómenĭ tinerĭ, se póte ḍice copii de familii cum se cade, dér sărace. Ne fiindŭ internatŭ, cei mai mulţĭ locuescŭ în casele cele mai rele, la ómenĭ sĕracĭ, orĭ la micĭ industriaşĭ. Şi care a fostŭ urmarea? Că elevii preparandiei jucau rolulŭ principalŭ în carnevalŭ orĭ la tăiatulŭ porcilorŭ şi primăvéra, când mergeau prin câtune, făceau şi altceva. (Viă ilaritate.)

După ce Kovacs respinge învinuirea, că ar întortochia lucrurile, ceea ce ministrulŭ nu i-a doveditŭ, şi după ce ministrulŭ Trefort, între sgomote şi larmă din partea stângei, susţine că nu e nimicŭ adevĕratŭ din cele ḍise de Kovacs, mai vorbi raportorulŭ Orszag pentru bugetŭ.

Franz *Komlossy*: Constatŭ, că de când sunt deputatŭ... (O voce în stânga: Nu vei mai fi multŭ timpŭ! Ilaritate). Câtŭ timpŭ sunt, voiu arĕta cine sunt, mai bine decâtŭ d. deputatŭ. (Mişcare în stânga). De când sunt deputatŭ, m'am convinsŭ, că de regulă am avutŭ dreptate cu afirmările mele, ér nu d. ministru, care nicĭodată nu 'şĭ-a ţinutŭ promisiunile. Diurna de călĕtoriă a inspectorilorŭ scolarĭ n'a mărit'o, Pojunului nu i-a datŭ universitate, învĕţătorilorŭ nu le-a îmbunătăţitŭ lefile, deşi le promite acésta de 15 anĭ. Celŭ puţinŭ sĕ le asigure minimulŭ egalŭ de 300 fl. şi sĕ se gândéscă şi la cvincvenalii şi la pensiunile învĕţătorilorŭ. Când s'au votatŭ pensiunile miniştrilorŭ, ministru-preşedinte a ḍisŭ, că aceste pensiunĭ nu vorŭ înrei finanţele statului Dér lefile şi diurnele învĕţătorilorŭ carĭ călĕtorescŭ la şedinţele adunărilorŭ învĕţătorescĭ vorŭ ruina finanţele? Clerului de josŭ, ca sĕ-lŭ câştige la alegerĭ pentru guvernŭ ministrulŭ le-a promisŭ regularea congruiei, dér nu 'şĭ-a împlinitŭ promisiunea, căcĭ nu i-a lucru în seriosŭ. Spre a provedé pe câţiva fidelĭ cu posturĭ, i-a trimisŭ în ţéră ca comisarĭ, spre a conscrie veniturile preoţilorŭ. În modulŭ acesta se póte amâna lucrulŭ 10 anĭ. Ministrulŭ a zădărnicitŭ bunele intenţiunĭ ale clerului înaltŭ în acéstă afacere. Ministrulŭ ḍice, că preoţii nu facŭ nimicŭ gratis şi ceea ce înainte de elŭ s'a şi făcutŭ gratis — la numirĭ. (Mare larmă şi mişcare în drépta. Strigăte: La ordine! Ministrulŭ Trefort se ridică şi contraḍice. Preşedintele sună. Strigăte: S'auḍimŭ pe preşedintele!)

Preşedintele: Rogŭ pe d. deputatŭ sĕ'şĭ esplice cuvintele. (S'auḍimŭ! S'auḍimŭ!)

Franz *Komlossy*: Cuvintele mele le esplică aşa.... (Mare şi îndelungă larmă în drépta. Strigăte: La ordine! La ordine! Preşedintele sună.) De altmintrele cuvintele mele nu trebuescŭ sĕ fiă mai ântêiu esplicate, s'a putută ceti în ḍiare, că la singuraticele numirĭ se cere dela reflectanţĭ totŭ felulŭ de servicii politice. (Mare şi îndelungă larmă: Strigăte în drépta: La ordine! La ordine!)

Preşedintele: Faţă cu o suspiţiune, care merge aşa departe o astfelŭ, de esplicare nu e suficientă. (Aprobărĭ furtunóse în drépta. Strigăte: La ordine! La ordine!) Facŭ atentŭ pe d. deputatŭ ca, când suspiţionéză ceva, sĕ'şĭ esplice cuvintele, séu mai bine sĕ nu ḍică aşa ceva. (Vii aprobărĭ în drépta. Strigăte: Sĕ înceteze!)

Franz *Komlossy*: Nu încetezŭ! (Mare larmă. Preşedintele sună. Strigăte în stânga: Tăcere! Asta'i libertatea cuvêntului? Strigăte în drépta: Sĕ înceteze! Sĕ înceteze!)

Preşedintele: Rogŭ pe vorbitorŭ sĕ înceteze. (Strigăte'n drépta: Nu-lŭ mai ascultămŭ! Sĕ tacă! Preşedintele sună.) Facŭ din nou atentŭ pe d. deputatŭ sĕ nu mai facă astfelŭ de espectorărĭ. (Vii aprobărĭ în drépta. Strigăte'n drépta: Sĕ céră ertare orĭ sĕ mérgă afară! Strigăte'n stânga: Singurŭ preşedintele are dreptulŭ sĕ dispună: Strigăte: La locurĭ! căcĭ deputaţii eşiseră din băncĭ.) Am provocatŭ pe d. deputatŭ sĕ'şĭ esplice cuvintele, căcĭ prima sa espectorare a fostŭ ofensătóre, esplicarea ce a dat'o n'a fostŭ suficientă. (Strigărĭ în drépta: Nu, n'a fostŭ suficientă! S'auḍimŭ pe d. preşedinte!) Acésta dovedesce, că d. deputatŭ nu cunósce ponderositatea cuvintelorŭ sale. (Vii aprobărĭ şi ilaritate'n drépta), căcĭ esplicarea nu stă în nicĭ unŭ raportŭ cu ceea ce a ḍisŭ mai nainte. (Vii aprobărĭ în drépta. Larmă mare. Strigărĭ în drépta: Nu vremŭ sĕ-lŭ ascultămŭ! Ne ducemŭ afară!)

Gabriel *Ugron*: Onorată cameră! (Strigărĭ în drépta: N'are dreptŭ sĕ vorbéscă! Larmă îndelungată.)

Geza *Polonyi*: Rogŭ sĕ se respecte dreptulŭ deputaţilorŭ! Fiecare are dreptulŭ sĕ vorbéscă! (Strigărĭ în drépta: Sĕ se suspende şedinţa! Larmă mare.)

Emil *Szemnecz*: Dorescŭ în cestiune de regulamentŭ.. (Preşedintele sună. Larmă mare.)

Preşedintele: D-lŭ deputatŭ n'are dreptulŭ sĕ vorbéscă. (Larmă mare). Rogŭ pe onorata cameră pentru linişte, altfelŭ aşŭ fi nevoitŭ sĕ suspendŭ şedinţa. (Aprobărĭ generale.) Rogŭ s'ascultaţĭ pe vorbitorŭ. Nimenea n'are dreptulŭ sĕ-lŭ impedece a vorbi.

Franz *Komlossy* îşĭ încheiă vorbirea cu declaraţiunea, că-şĭ reservă sĕ mai facă observărĭ la singuraticele posturĭ. Respinge bugetulŭ.

Ministrulŭ *Tisza* ḍice că în bugetŭ e pusă o însemnată sumă pentru pensiunile învĕţătorilorŭ. Cestiunea congruei nu s'a luatŭ dela ordinea ḍilei, ci s'a amânatŭ fiindŭ diverginţă de opiniunĭ. De o parte s'a cerutŭ sĕ se stabiléscă lefurile pe calea fasiunilorŭ unilaterale, ér ministrulŭ de culte în înţelegere cu ministrulŭ preşedinte ca ministru de interne a ḍisŭ, că acésta nu duce la ţintă;

e necesară fasiunea şi cooperarea autorităţii ordinare, décă vremŭ sĕ stab'limŭ lefurile pe base positive. Când cineva dice că are cunoscinţă sigură şi susţine contrarulŭ dela ceea ce în realitate s'a întêmplatŭ; când unulŭ vrea sĕ uşureze sórtea învĕţătorilorŭ respingêndŭ bugetulŭ, atuncĭ nu mĕ potŭ ocupa mai departe cu elŭ. (Vii aprobărĭ în drépta. Mişcare'n stânga.)

Urméză discursulŭ deputatului *Mocsary*, pe care l'amŭ publicatŭ. (Va urma.)

Din afară.

Crisa ministerială în **Italia**, care a duratŭ 11 dile, s'a terminatŭ. Regele a însărcinatŭ pe **Depretis** cu formarea noului cabinetŭ. Portofoliulŭ de esterne l'a primitŭ érăşĭ contele **Robilant**. Se asigură că rĕmânerea acestuia în cabinetŭ stă în strînsă legătură cu situaţiunea politică din afară. Diarulŭ „Opinione" a vorbitŭ chiar de unŭ tractatŭ de alianţa, ce s'ar fi încheiatŭ mai de multŭ între Italia, Germania şi Austria, şi care va espira în curêndŭ. Contele Robilant sĕ fiă omulŭ, dela a căruia dibăciă se aşteptă dobêndirea unui mai bunŭ resultatŭ pentru Italia cu ocasiunea reînoirei tractatului de alianţă. Acestŭ tractatŭ, se dice, culminéză în garantarea reciprocă a integrităţii teritoriale din partea celorŭ trei state. Se pare însĕ, că Germania acum âmblă sĕ se asigure de Italia şi acésta vrea sĕ esploateze ca de obiceiu folósele situaţiunei.

*

Agitaţiunea electorală din **Germania** a luatŭ nisce dimensiunĭ ne mai pomenite. Mai multe adunărĭ ale liberalilorŭ din oposiţiune au fostŭ disolvate de comisarii poliţienescĭ pentru lucrurĭ de nimicŭ. Conducĕtorulŭ acestei partide, Richter, vorbindŭ într'unŭ meetingŭ de vre-o 3000 persóne şi caracterisândŭ agitaţiunea contrarilorŭ ca o înşelăciune, a fostŭ întreruptŭ şi adunarea a fostŭ disolvată, făcêndu-se mai multe arestărĭ. Altă adunare a liberalilorŭ a fostŭ spartă pentru că a luatŭ cuvêntulŭ unŭ socialistŭ. In **Alsaţia-Lotaringia** au fostŭ arestate 20 de persóne, totŭ ómenĭ cu posiţiă şi cu stare sub pretecstŭ că agitéză în favórea Franciei contra septenatului.

SCIRILE DILEI.

Unŭ corespondentŭ alŭ lui »Kolozsvár" salută cu multă bucuriă ideea instituţiunei preoţilorŭ aşa numiţĭ *cercualĭ*, a cărorŭ misiune va fi nu numai *confesională*, ci şi *naţională*. Aceştĭ preoţĭ vorŭ avé sĕ âmble, fiăcare în cerculŭ sĕu, din satŭ în satŭ pentru ca sĕ întăréscă pe Maghiarĭ în credinţa „patriotismului" şi sĕ-i păzéscă de „valahisare'. Pentru a demonstra necesitatea instituirei acestorŭ felŭ de preoţĭ, corespondentulŭ fóiei unguresci aduce câteva casurĭ din comitatulŭ Cojocnei, arătândŭ că anumiţĭ Maghiarĭ din comitatulŭ Cojocnei, din lipsa de preoţĭ unguresci s'au valahisat. Aşa d. e. în Şopteriulŭ depe Câmpiă — dice corespondentulŭ ungurescŭ — primulŭ proprietarŭ în comună a fostŭ odinióră familia lui Balázs din Gyergyo, din ai căruia urmaşĭ şi astădĭ se mai află în acea comună câţĭva nobilĭ, carĭ au primitŭ chiarŭ şi despăgubirĭ urbariale, dér aceştia nu se mai numescŭ astădĭ Balázs, ci Blaşiu, se ţinŭ de confesiunea gr. cat şi nicĭ unulŭ din ei nu scie unguresce. A mai venitŭ în acéstă comună unŭ croitorŭ de Ungurŭ, şi-a luatŭ nevastă de Ungurŭ şi cu tóte acestea fiii lorŭ suntŭ astădĭ Românĭ gr. c., căcĭ din lipsa de preotŭ ungurescŭ au fostŭ botezaţĭ de preotulŭ românescŭ. — Cum vedemŭ, jidano-maghiarii alérgă şi după proselitismŭ, nu numai după maghiarisare! Avemŭ convingerea că preoţimea nóstră va pune la loculŭ lorŭ pe asemenea misionarĭ, décă s'ar încerca sĕ se atingă de religiunea credincioşilorŭ sĕi, ér Românii, carĭ se vĕdŭ batjocuriţĭ d'a fi fostŭ odată din viţa lui Atila, vorŭ întêmpina aceste batjocurirĭ cu dispreţulŭ ce li se cuvine unorŭ agitatorĭ şi turburătorĭ ungurĭ. Câtŭ pentru succesulŭ acestorŭ uneltirĭ, noi avemŭ o vorbă: la vara calului!

—x—

Comitetulŭ electoralŭ centralŭ alŭ cercului Caransebeşŭ face cunoscutŭ tuturorŭ alegĕtorilorŭ acelui cercŭ, că candidatulŭ de deputatŭ dietalŭ acolo pentru alegerea din anulŭ curentŭ este d-lŭ generalŭ *Traianŭ Doda.*

—x—

Numĕrulŭ petiţiunilorŭ primite din provinciă la ministerulŭ honvedimei, pentru ocuparea posturilorŭ de *oficerĭ la glóte*, trece peste 20,000. Din acéstă causă, dintre cei neinstruiţĭ militāresce se vorŭ numi oficerĭ numai astfelŭ de persóne, care ocupă o posiţiune socială distinsă şi carĭ în viéţa publică se bucură de cea mai deplină încredere a concetăţenilorŭ lorŭ, séu după cum dicea „Pester Lloyd", carĭ dovedescŭ că au simţĕminte „patriotice" în înţelesulŭ jidano-maghiarilorŭ şi kulturegyletiştilorŭ.

—x—

In şedinţa din dilele trecute a *comisiunei administrative* a comitatului *Braşovŭ*, protonotarulŭ Tompa a raportatŭ despre unŭ recursŭ ce l'a făcutŭ baptistulŭ Michael Grommen în contra îndatorirei ce i a impus'o căpitănatulŭ orăşenescŭ d'a-şĭ boteza copilulŭ sĕu născutŭ la 2 Iuniu 1886, căcĭ în casŭ contrarŭ va fi pedepsitŭ cu 100 fl. amendă séu 10 dile arestŭ. Recursulŭ fù respinsŭ. Din raportulŭ procurorului pe luna Ianuariu resultă, că numĕrulŭ arestanţilorŭ în închisorile judecătoriilorŭ r. ale acestui comitatŭ era la finele lui Ianuariu 153, din carĭ 142 condamnaţĭ, 9 apelanţĭ şi 2 în cercetare. Din raportulŭ inspectorului de dare pe Ianuarie notămŭ, că restanţa dărilorŭ la finele lui Decemvre erau 9464 fl. $14^1/_2$ cr., darea prescrisă pentru ântêiulŭ cvartalŭ 1887 face 120,547 fl. 6 cr., decĭ datoria totală 130,011 fl. $20^1/_2$ cr. In Ianuarie s'au plătitŭ dărĭ 13.042 fl. 48 cr., prin urmare restanţa e de 116,968 fl. $72^1/_2$ cr. Faţă cu Ianuarie 1886, s'a încasatŭ în Ianuarie 1887 cu 8376 fl. $76^1/_2$ cr. mai puţinŭ.

—x—

Ministrulŭ honvedimei a dispusŭ, ca in vr'o 30 de oraşe ale ţĕrii sĕ se conscrie numele acelorŭ industriaşĭ, carĭ suntŭ în stare sĕ lucreze pentru ântêia chiămare a gloatelorŭ garniturĭ de echipamentŭ în numĕrŭ mai mare séu mai micŭ. Afară de asta, ministrulŭ a şi încheiatŭ contracte de liferare. Producerea tuturorŭ provisiunilorŭ de echipamentŭ va pretinde unŭ timpŭ de 3—4 lunĭ. In Braşovŭ s'au făcutŭ comande de postavŭ şi încălţăminte.

—x—

Direcţiunea căilorŭ ferate ung. de statŭ a făcutŭ, printr'unŭ circularŭ, atenţĭ pe funcţionarii sĕi, că nu se potŭ anunţa pentru posturĭ de oficerĭ la glóte, deórece în casŭ de rĕsboiu suntŭ absolutŭ necesarĭ şi că direcţiunea în curêndŭ va face o propunere d'a fi liberaţĭ de obligămêntulŭ la glóte De asemenea *funcţionarii de poşte şi telegrafŭ* nu se potŭ înrola ca oficerĭ la glóte, deórece în casŭ de rĕsboiu vorŭ fi împărţiţĭ, în numĕrŭ necesarŭ, la regimentele de cale ferate pentru împlinirea serviciului postalŭ de câmpŭ.

—x—

In *Aiudŭ* s'au închisŭ până la 1 Martie patru classe dela scóla elementară şi ântêia classă gimnasială din causa vărsatului.

—x—

Ni se scrie de sub *Găina*: „Din séra de 17 Februarie n. a. c. întregŭ fostulŭ comitatŭ alŭ *Zarandului* a începutŭ a se îmbrăca în vestmêntŭ albŭ, ca de sĕrbătóre. Neaua a căḑutŭ şi cade cu grămada, aşa încâtŭ ajunge mai până în genunchĭ. Până acum timpulŭ a fostŭ ca de primăvéră; mai tótă érna nu s'a prea vĕdutŭ neaua în aceste părţĭ, afară de culmea Găinei şi a munţilorŭ Bihariei. S'a împlinitŭ disa, că érna n'o mănâncă lupulŭ, numai décă nu s'ar întinde prea tare în primăvéră«.

—x—

Din *Timişóra* se scrie, că în urma esceselorŭ sângeróse, ce se 'nmulţescŭ mereu, comanda gendarmeriei de acolo a înscenatŭ o urmărire după arme neanunţate şi deja până acum a confiscatŭ unŭ întregŭ arsenalŭ de pistóle, carabine şi puscĭ.

—x—

Serata dansantă costumată, ce a arangiat'o Sâmbăta trecută corpulŭ oficerilorŭ garnisónei din Braşovŭ în sala otelului Nr. 1 a fostŭ fórte bine cercetată. Frumósele şi elegantele costumurĭ şi toalete de balŭ ale damelorŭ precum şi ingeniosulŭ arangiamentŭ alŭ seratei au făcutŭ sĕ fiă una din cele mai strălucite din carnevalulŭ acesta. Inainte de pausă, la alŭ doilea cuadrilŭ domnii oficeri au surprinsŭ societatea c'unŭ jocŭ de tarocŭ simbolisatŭ de 22 domnĭ oficerĭ îmbrăcaţĭ în costumŭ roşu-albastru cu emblemele tarocului. Şirulŭ tarocilorŭ l'a condusŭ d. maiorŭ Kleisser, ca schizŭ, purtândŭ unŭ cornŭ de aurŭ, în care se aflau bombóne şi buchete pentru dame. A urmatŭ joculŭ: Dómnele: locot. colonelŭ Fogaraşi, şi căpitănesele Ioanovicĭ şi Maschauer au trasŭ cărţile de tarocŭ, cele marĭ bătêndŭ pe cele mai micĭ. In cele din urmă joculŭ s'a terminatŭ prin prinderea cu alaiu a pagatului. A urmatŭ apoi unŭ cuadrilŭ alŭ tarocilorŭ. După pausă a urmatŭ cotillonulŭ cu frumóse şi bogate darurĭ, condusŭ de locotenentulŭ Engerlein. Scena cu băeţii de faşă representaţĭ de jucătorĭ a produsŭ mai multŭ hazŭ. Buchete si ordine de cotillon au fostŭ mulţime şi s'a dansatŭ cu viuă animaţiune până spre diuă.

Discursulŭ d-lui Kogălniceanu,

rostitŭ în şedinţa camerei române dela 24 Ianuariu st. v. a. c.

(Urmare.)

Cu tóte acestea, D nii mei, nu 'mĭ-am propusŭ sĕ iau cuvêntulŭ îndată ce am venitŭ în Cameră, ci am statŭ şi am observatŭ, şi vĕ mărturisescŭ, că scenele carĭ s'au petrecutŭ în şedinţele când s'a rĕspunsŭ la interpelările D-lui Maiorescu şi D-lui Fleva m'au durutŭ fórte multŭ, şi sĕ mĕ ierte D. ministru alŭ justiţiei a 'i spune, că eu nu l'am cunoscutŭ aşa pe D-lui. Eu, care pentru D-lui avémŭ şi am nu numai multă stimă, dér şi admiraţiune, când eram cu D-lui în ministeriu l'am botezatŭ nomofilax, şi sunt datorŭ sĕ declarŭ, că de multe orĭ veneau discuţiunĭ în consiliulŭ de miniştrii între noi când, pentru raţiunĭ de statŭ, voiamŭ sĕ adoptămŭ órecarĭ mĕsurĭ, carĭ nu prea erau conforme cu textulŭ legei. şi acela care se opunea de multe orĭ mie şi chiar preşedintelui consiliului era onor. D. Sătescu, care dicea: legea nu iartă acésta, şi de aceea l'am calificatŭ în tótă credinţa de nomofilax.....

Mărturisescŭ, că n'am recunoscutŭ pe fostulŭ meu colegŭ şi nomofilax în rĕspunsurile sale la aceste inter-

FOILETONU.

Pipĕruşiu Petru şi Florea-'nfloritulŭ.

(Poveste din Sălagiu, comunicată de plugarulŭ M. Bene din Supurulŭ de susŭ, scrisă de Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ.)

(Urmare.)

— Bună diua, moşule!

— Sĕ trăescĭ cu bine, voinice; dér de unde şi până unde?

— Mĕ ducŭ, moşule, până unde voiu da de Florea înfloritulŭ, că am auditŭ că-i unŭ voinicŭ mare şi vréu sĕ 'mĭ cercŭ puterile cu elŭ; nu scĭ unde l'aşŭ găsi?

— Oh, puiulŭ moşului, înzadarŭ mergĭ tu pe josŭ, că nicĭ în trei anĭ de dile nu vei ajunge la elŭ; déră du-te îndĕrĕtŭ la curtea smeului, sci unde ţĭ-ai aflatŭ sora şi fraţii? Acolo sĕ mergĭ şi sé cauţĭ în fundulŭ grajdului, că-i găsi unŭ calŭ, unŭ calŭ singurŭ şi atâta-i de urîtŭ, de stă sĕ móră; de urîtŭ a slăbitŭ de numai pielea pe osŭ i-a rĕmasŭ, că de când ai omorîtŭ pe stăpânulŭ sĕu, pe smeulŭ, elŭ din grajdŭ n'a mai eşitŭ, nicĭ n'a mâncatŭ, nicĭ n'a beutŭ, numai totŭ a renchezatŭ. Acolo sĕ mergĭ şi sĕ-lŭ iai, că acela te pórtă câtŭ a purtatŭ şi pre stăpânu-sĕu, ba şi mai multŭ de i poruncĭ; apoi sĕ vii ér pe la mine, înţelesu-m'ai?

— Te-am înţelesŭ.

Şi merse Pipĕruşŭ Petru îndĕrĕtŭ până la curţile smeului şi intrà în grajdŭ. Adecă acolo într'unŭ unghețŭ vĕdù unŭ calŭ mai multŭ mortŭ decâtŭ viu, de-i puté-i numĕra cóstele cale de-o poştă, deabia se mai putea ţinea pre picióre. Cum vĕdù calulŭ că intră cineva în grajdŭ, începù a fi voiosŭ şi a prinde curagiu, nu scia ce sĕ facă bietulŭ calŭ de vóiă bună, da cu piciórele în pămêntŭ şi vrea sĕ se deslege dela iesle, dér nu putea, că era legatŭ cu lanţurĭ.

Pipĕruşŭ Petru deslegà calulŭ şi-lŭ scóse afară şi se uità la elŭ. Cu glóba asta sĕ mergŭ eu? îşĭ dicea. Sta sĕ nu şĭ crédă ochilorŭ. Dér calulŭ rĕsuflà odată bine şi se scuturà de'şĭ desmorţĭ ósele, că dóră stătuse multă vreme acolo ca'ntr'o temniţă legatŭ scurtŭ, fără nutreţŭ şi neadăpatŭ. Pipĕruşŭ îlŭ slobodì de păscù o leacă, apoi îlŭ adăpà şi se urcà pe elŭ. Atuncĭ calulŭ începù a vorbì:

— Cum vreai, domnulŭ meu, sĕ te ducŭ, ca vêntulŭ orĭ ca gândulŭ?

De m'ai putea duce numai ca caii, încă mĭ-ar părea bine. Aşa-i rĕspunse Pipĕruşŭ, vĕdêndulŭ atâtŭ de slabŭ.

Şi prinse calulŭ a merge, şi merse, şi merse totŭ în galopŭ până la unŭ munte de sticlă. Acolo nu mai putea de obositŭ. Dă sĕ sue pe elŭ la dealŭ, dĕr nu póte calulŭ merge. Atuncĭ dise Pipĕruşŭ:

— Bagŭ sémă te-oiu mai duce şi eu în spate, precum mai adusŭ tu pre mine. Şi luà calulŭ după capŭ ca p'unŭ mielŭ şi-lŭ suì în vêrfulŭ dealului şi acolo buzdupŭ! cu elŭ de pămêntŭ. Şi se ridicà calulŭ de josŭ şi se făcù câtŭ unŭ munte de mare şi dise lui Pipĕruşŭ:

Place-ţĭ cum sunt acum?

— Ba place-i cânilorŭ şi lupilorŭ, fă-te tu calŭ ca caii!

Şi se făcù calulŭ ca caii noştri, dér totŭ năzdravănŭ, şi dise cătră Pipĕruşŭ:

Cum sĕ te ducŭ acum stăpâne, ca vêntulŭ orĭ ca gândulŭ?

— Ba sĕ mĕ ducĭ ca gândulŭ.

Şi începù calulŭ a merge ca gândulŭ de iute şi într'o clipită erau la moşnégulŭ celŭ albŭ ca óia.

— Bună diua, moşule!

Bună sĕ-ţĭ fiă inima, puiulŭ moşului, da ajuns'ai abia?

— Pre cum mĕ vedĭ, moşule.

Vedĭ aşa; acum credŭ că-i ajunge la Florea-'nfloritulŭ. Dér sĕ-ţĭ dau şi eu trei lucrurĭ; ţine, aci ai o ceteră (lăută, diblă), unŭ peptene şi o cute (arceriu, gresie). Ţine minte fĕtulŭ meu, dise moşnégulŭ, vei totŭ merge până-i ajunge la câmpulŭ cu dorulŭ, acolo te va lovì unŭ dorŭ de maică, soră, fraţĭ, prietinĭ şi cunoscuţĭ, încâtŭ de nu vei cânta cu cetera asta, vei fi silitŭ sĕ te

pelărĭ. D-sa a trebuitŭ sĕ 'șĭ aducă aminte, și 'șĭ aduce aminte, că în alte țĕrĭ ministrulŭ justiției este totŭ deodată și ministrulŭ de *grâce*, ministrulŭ dreptății, dér și ministrulŭ blândeței și alŭ bunĕtăței. Aceste sarcine care chiar se punŭ la titlulŭ ministrului de justiției, 'ĭ impunŭ mai cu deosebire unŭ limbagiu, și idei, și propunerĭ fórte moderate.

Când am vĕḑutŭ alaltăerĭ în *„Monitorŭ.“* că în rĕspunsulŭ ce dedea onorabilului D. Maiorescu, care deplora, ca și D. ministru însușĭ, excesele făcute la óre-carĭ redacțiunĭ, când am vĕḑutŭ, că D. ministru alŭ justiției termină cu aceste cuvinte discursulŭ D-sale: *„Que messieurs les assassins commencent,«* când a ḑisŭ aceste cuvinte D. Stătescu, vĕ mărturisescŭ că m'am întrebatŭ: óre am auḑitŭ bine? Ore ca bĕtrânŭ n'am perdutŭ și eu vivacitatea auḑului? Și am întrebatŭ în drépta și în stânga, și mi-s'a rĕspunsŭ că am auḑitŭ fórte bine. Apoi când se ḑicŭ asemenea cuvinte, onorabile fostŭ și stimatŭ colegŭ alŭ meu, ce mai vorbițĭ de pasiunĭ la alțiĭ! (Aplause din partea oposițiunei.) Și aceste cuvinte s'au adresatŭ oposițiunei întregĭ, și prin urmare și mie, cu tóte că eu facŭ o oposițiune cu totulŭ obiectivă, ér nicĭ cum subiectivă.

— D. *Kogălniceanu* se pronunță mai departe în cestiunea Botoșanilorŭ. D-sa a aprobatŭ decretulŭ privitorŭ la amnestiă. Trebuia sĕ ḑică unŭ cuvêntŭ în acéstă cestiune, ca unulŭ ce este dintr'o familiă, care se trage din Botoșanĭ, care are rude acolo și Botoșenenii l'au alesŭ mai de multeorĭ deputatŭ. Ministrulŭ de justiță și întregŭ guvernulŭ liberalŭ trebue sĕ aibă unŭ deosebitŭ interesŭ pentru acelŭ orașŭ, care întotdéuna a fostŭ refugiulŭ liberalilorŭ. Când d. Brătianu sub conservatorĭ nu găsea nicăirĭ unŭ colegiu spre a-șĭ pune candidatura, a găsitŭ colegiulŭ de Botoșanĭ și colegiulŭ de Dorohoiu. Se vorbesce că în Botoșanĭ arŭ fi numai conservatorĭ Inexactŭ acésta; nu suntŭ decâtŭ șese conservatorĭ. Dér décă suntŭ liberalĭ, cum s'au rĕsculatŭ ei în contra partidului liberalŭ?

Sĕ vĕ spuiu — continuă d. Kogălniceanu. Din nenorocire, de mai multŭ timpŭ, la Botoșanĭ se urméză o politică rea, aceea că orașulŭ Botoșanĭ s'a datŭ, potŭ ḑice, în dispozițiunea a două persóne, din care una nu avea dreptulŭ în nicĭ unŭ casŭ a se amesteca în afacerile politice, pentru că este comandantulŭ unui corpŭ de armată, și în acéstă calitate nu putea sĕ fie șefŭ de partidŭ; cine comandă unŭ corpŭ de armată, nu póte sĕ fie șefulŭ unui partidŭ. Și cu tóte acestea, acelŭ generalŭ se califică de șefŭ, de președinte alŭ comitetului partidului liberalŭ naționalŭ din Botoșanĭ.

Cu alegerile cum s'a urmatŭ? Cum trebuia sĕ se urmeze?

Ce suntŭ, d-lorŭ, alegerile consilielorŭ comunale? O cestiune municipală; este de a se numi la comună, nu mandatorĭ aĭ națiunei, nu ómenĭ carĭ sĕ rĕstórne guvernulŭ, ci ómenĭ carĭ sĕ apere interesele comunei, sĕ îngrijéscă de lumina stradelorŭ, de pavage, sĕ vadă ca pânea sĕ fiă mai eftină, carnea mai bună, mai sĕnătósă.

Ca sĕ vedețĭ cum s'au făcutŭ acele alegerĭ n'am decâtŭ sĕ vĕ arĕtŭ proclamațiunea-manifestŭ a candidatului de primarŭ. In acestŭ manifestŭ se spune, că candidatulŭ este alŭ partidului liberalŭ-naționalŭ sub alŭ căruĭ scutŭ se pune; se spune că décă cade elŭ în Botoșanĭ, cade și Iónŭ Brătianu în Bucurescĭ.

Ce are a face Iónŭ Brătianu, tare prin maiorităție din cameră și senatŭ, ce are a face posițiunea primului ministru alŭ țĕrei cu căderea d-lui Hasnaș la Botoșanĭ?

Apoi n'au căḑutŭ amicii guvernului la Brăila și la Galațĭ? In ce s'a resimțitŭ guvernulŭ? Nu are guvernulŭ mijloculŭ de a disolva consiliele comunale? Infățișarea d-lui Hasnașŭ ca șefŭ de partidŭ în localitate, întrebuințarea armatei, concursulŭ prefectului, care era la disposițiunea lui, acestea au adusŭ nenorocirile carĭ s'au întêmplatŭ. Rebeliune? Ferescă Dumneḑeu!....

..Nimenĭ în Botoșanĭ nu voesce sĕ rĕstórne pe d. Brătianu, și mai puținŭ încă sĕ facă rebeliune; o spunŭ acésta categoricŭ. In ḑiua când acolo se va da o administrațiune nepărtinitóre, Botoșenenii se vorŭ împăca.

A citatŭ d. ministru alŭ justiției unŭ articolŭ din ḑiarulŭ *„Vocea Botoșanilorŭ“*, unde se făgăduia că suntŭ 12,000 de țĕranĭ, carĭ vorŭ veni în Botoșanĭ. Din tótă puterea convingerilorŭ mele osêndescŭ asemenea vorbe; declarŭ că suntŭ numai copilării, și cu atâtŭ mai multŭ că atuncĭ, când cineva e hotărâtŭ sĕ facă așa ceva, n'o spune mai dinainte.

...Revinŭ la cestiunea amnestiei și ḑicŭ că 'mĭ pare fórte, rĕu că d. ministru justiției, după ce a făcutŭ amnistiă unŭ actŭ mare și politicŭ, a venitŭ în urmă sĕ'ĭ trateze de rebelĭ și provocatorĭ.

D. ministru alŭ justiției, Eug. Stătescu: De ce nu sunteți dreptŭ și cu mine? Puteam eu sĕ nu rĕspundŭ la atâtea atacurĭ?

D. M. Kogălniceanu: Nu, fiindŭ că și eu, când mĕ atacă cineva, îĭ rĕspundŭ, noi însĕ nu avemŭ decâtŭ respunderea nóstră personală, pe când D-vóstră avețĭ îngrijirea țĕrii întregĭ și trebue sĕ vĕ dominațĭ totd'auna, sĕ fițĭ mai pre susŭ de atacurile ce vĕ expunețĭ sĕ primițĭ....

D. Ministru alŭ justiției, Eug. Stătescu: Voițĭ sĕ realisezŭ preceptele evangheliei la guvernŭ; când mi s'a datŭ palme pe unŭ obrazŭ, am întorsŭ și pe celalaltŭ.

D. M. Kogălniceanu: Atuncĭ intrațĭ în mijloculŭ nostru și sĕ ne punemŭ pe pălmuitŭ; (Ilaritate.) Nu trebue sĕ vĕ apucațĭ la pălmuitŭ; când primițĭ atacurĭ este maioritatea care trebue sĕ vĕ apere, și eu celŭ dintâiu voiŭ fi care vĕ voiŭ apĕra când vețĭ fi atacatŭ pe nedreptŭ.

(Va urma.)

Maghiarisarea prin teatrele ungurescĭ.

Cu ocasiunea desbaterii bugetului ministeriului de interne, subvențiunea teatrului naționalŭ și operei r. ungurescĭ din Pesta a provocatŭ discuțiunĭ, care au datŭ la lumină lucrurĭ, ce nu pré suntŭ de natură a mări vaḑa acestorŭ instituțiunĭ.

Komjathy a biciuitŭ cumplitŭ modulŭ cum se administréză banii teatrului și mai alesŭ ai operei, care au ajunsŭ într'o crisă de totŭ tristă. In anulŭ acesta subvențiunea e de 386.600 fl., adecă cu 121.600 fl. mai multŭ ca anulŭ trecutŭ. Cu unŭ intendantŭ ca contele Keglevich, care n'are nicĭ o calificațiune, decâtŭ că e născutŭ în órecare cercurĭ, că a visitatŭ teatre, aci orĭ în streinătate, că mijlócele sale îi permitŭ a face cunoscințe nu numai în auditoriu, ci și în dosulŭ culiselorŭ, nu se înlătura crisa. Intendantulŭ, ḑice Komjaty, trebue sĕ scie, că problema sa e desvoltarea artei și simțului de artă, nu speculațiunea, trebue sĕ aibă simțŭ pentru reputațiunea institutului, căcĭ au trecutŭ timpurile, când o femeiă ajunsă pe scenă se considera ca o liberă pradă. Aḑĭ a ajunsŭ lucrulŭ acolo, că trăsurile nu mai găsescŭ mușterii la eșirea dela operă. Intendantulŭ a mersŭ până acolo cu amesteculŭ sĕu în tóte, încâtŭ îngrijesce până și de înșinorarea și încorsetarea operistelorŭ. (Ilaritate rĕsunătóre). A datŭ serate superbe, la care a învitatŭ pe tóte baletistele (Ilaritate sgomotósă). Asta póte fi gustŭ grecescŭ și póte că s'a întêmplatŭ de dragulŭ simetriei. (Ilaritate sgomotósă generală). Dér trebue sĕ iau în apĕrare pe nobilulŭ conte — continuă vorbitorulŭ, — deórece se pare, că pe acei membri ai baletului, carĭ erau chiemațĭ la cooperare, elŭ n'a voitŭ sĕ'ĭ împedece dela chemarea lorŭ, căcĭ, după cum stă scrisŭ în ḑiare, elŭ a declaratŭ de mai 'nainte, că damele potŭ veni în orĭce toaletă, „căcĭ la 10 óre prânḑimŭ, la ora 1 mergemŭ sĕ ne culcămŭ.“ (Viă ilaritate.) Komjathy arĕtă apoi cum risipesce intendantulŭ banii operei, cum, sub pretextŭ, că vrea sĕ premenéscă personalulŭ s'a dus în Italia și în locŭ de personalŭ sosiră lăḑĭ și conturĭ, atuncĭ a înființatŭ museulŭ de specialitățĭ cu stofele cumpĕrate în sumă de 30—40 mii fl a cumpĕratŭ până și urcióre vechĭ, póte ca sĕ bea în sĕnătatea teatrului (strigărĭ: cognac!) pe care vrea sĕ-ŭ ruineze. Punerea în scenă a »Regelui din Lahora« a costatŭ 10 000—12.000 fl. Ministrulŭ scie tóte, dér îșĭ apĕră creaturile. Vĕḑêndŭ cineva strălucita întocmire a operei, trebue sĕ'ĭ vină în minte timpurile, când tiranii Romei voiau sĕ dea poporului petrecerĭ în circŭ, ca sĕ 'șĭ mai uite suferințele

Intendantulŭ contele *Keglevich* a încercatŭ sĕ se apere, arĕtândŭ că relele le-a găsitŭ deja de sub antecesorii sĕi. Deficitulŭ în 1884/5 s'a urcatŭ la 1,450.000 fl. Cheltuelile în 1886 s'au urcatŭ la 773,000 fl., ér deficitulŭ la 509,000 fl. Cheltuelile pe anulŭ 1887 suntŭ preliminate cu 743,000 fl. Din cifrele, ce le aduce intendantulŭ, se vede că opera și teatrulŭ naționalŭ din Pesta înghitŭ milióne, deficitulŭ cresce mereu, cu tótă subvențiunea Curții și a statului. Numai pentru resiliarea unui contractŭ cu unŭ artistŭ, s'au plătitŭ acestuia 7000 fl., ca sĕ renunțe la durata de trei anĭ a contractului. Intendantulŭ declară de calumnii cele citate din ḑiare de Komjathy.

Ministrulŭ *Tisza* luă în apĕrare pe intendantulŭ. ḑicêndŭ că și'n alte părțĭ se întêmplă așa, unde pretensiunile suntŭ marĭ. Aduce ca esemplu opera din Parisŭ. Nu-i vorbă, ministrulŭ a uitatŭ că Parisienilorŭ le dă mâna sĕ facă cheltuelĭ și sĕ aibă deficite, le dă mâna sĕ fie și pretențioșĭ, dér în Ungaria — unde miseria financiară a ajunsŭ într'unŭ stadiu, ce n'are sĕmĕnŭ, și unde cultura mai are de furcă până ce sĕ s'apropiă, măcar pe departe, de cea francesă — a avé pretențiunĭ d'a se juca de-a opera cu banii țĕrei, când piețele orașelorŭ stau sĕ se c funde de sunetulŭ tobelorŭ la licitarea vitelorŭ, bucatelorŭ și sculelorŭ țĕranului pentru dărĭ, asta însemnéză a se umfla bróscă câtŭ boulŭ.

Daranyi se mai nutresce și cu ilusiunĭ. Teatrele ungurescĭ au scopurĭ marĭ. Teatrulŭ poporalŭ din Pesta are ca scopŭ *maghiarisarea*, a costatŭ 650,000 fl. și din téra întrégă abia s'au colectatŭ 40,000 fl. ca sĕ se acopere ceva din acéstă sumă. Totŭ așa și celelalte teatre au sĕ lățéscă cultura unguréscă, capitala s'o facă maghiară din crescetŭ pĕnă'n tălpĭ. Unŭ mai puternicŭ și mai cu efectŭ Kulturegylet decâtŭ capitala regatului ḑice vorbitorulŭ, nu va fi niciodată în Ungaria; nicăirĭ în țĕră n'a făcutŭ maghiarisarea atâtŭ de repeḑĭ și simțitóre progrese ca în capitală.

Cornelŭ *Abranyi* s'a năcăjitŭ pe intendantŭ, numai fiindŭ că nu lasă pe actorii teatrului naționalŭ sĕ jóce în provincia, ca sĕ producă acelŭ *„binefăcĕtorŭ efectŭ culturalŭ.“*

Karol *Vadnay* e și hazliu pe lângă altele. »Potŭ sĕ voteze și naționaliștii subvențiunea, căcĭ deșĭ teatrulŭ în limbă e naționalŭ, repertoriulŭ sĕu însĕ are caracterŭ internaționalŭ; de curêndŭ s'au îmânatŭ nisce comedii sêrbescĭ în traducere unguréscă.«

Otto *Herman* găsesce că rĕu face ministrulŭ de asémĕnă Ungaria cu Franța și Pesta cu Parisulŭ. A introduce ce e în Parisŭ în Pesta, unde strălucirea din afară acopere miseria, e o nebuniă — ḑice vorbitorulŭ. In teatrele ungurescĭ din capitală și provincia sĕ jócă Shakespeare fără publicŭ privitorŭ; se jócă piese francese, că trebue sĕ roșescĭ numai vĕḑêndŭ gesturile.

Au mai vorbitŭ și alții, au arĕtatŭ unulŭ unŭ rĕu, altulŭ altŭ rĕu, dér nicĭ unulŭ nu vrea sĕ recunóscă, că deficitele și fiascurile teatrelorŭ ungurescĭ în Pesta și în orașele din provincia provinŭ de acolo: 1) că capitala nu e unguréscă, cu tóte tablele ungurescĭ dela strade și firmele ungurisate; 2) că streinii nu înțelegŭ limba unguréscă, nicĭ nu pricepŭ hazlia asertiune, că a se juca în teatru o piesă streină în limba unguréscă însemnéză a avé teatrulŭ caracterŭ internaționalŭ: 3) că orașele din provincia partea cea mai mare nu suntŭ ungurescĭ; 4) că Nemaghiarilorŭ le mai place cultura în limba lorŭ maternă.

Dér foile îngrijescŭ și mai bine, ca teatrele ungurescĭ sĕ nu pótă isbuti nicăerĭ. E destulŭ sĕ auḑă Nemaghiarii cum cerŭ foile ungurescĭ subvenții mai marĭ dela statŭ pentru teatrele din provincia, ca pentru unele ce au „importantulŭ rolŭ d'a servi ca mijlocŭ de maghiarisare,“ și sĕ se lipséscă de unŭ asemenea „efectŭ culturalŭ.« Căcĭ între alte foi, étă ce scrie „Nemzet:“

„In privința lățirei limbei maghiare, teatrulŭ prețuesce multŭ mai multŭ decâtŭ tóte Kulturegyleturile. Teatrulŭ are la noi totdéuna și o misiune națională, precum nu o are aiurea... Décă cassele statului ungarŭ ar fi pline, décă nu ne-amŭ lupta cu crise financiare continue, arŭ trebui sĕ sprijinimŭ dela statŭ teatrele provinciale în mare mĕsură. Ar trebui sĕ susținemŭ cu ajutorŭ dela statŭ câte unŭ teatru maghiarŭ în fiecare, chiar și în celŭ mai micŭ orașŭ, în care sĕ în aproperea căruia locuescŭ masse marĭ de naționalitățĭ.“

Așa e că n'are gustŭ rĕu oficiósa? Atâta numai că înghite biata în secŭ. Căcĭ chiar pline de ar fi cassele statului, massele naționalitățilorŭ mergŭ numai la teatru, unde se jócă în limba lorŭ, dovadă fiascurile teatrului ungurescŭ în Timișóra și succesulŭ teatrului germanŭ totŭ în Timișóra, dovadă Budapesta, Brașovulŭ, Sibiiulŭ și alte localitățĭ

Mai bine arŭ face utopiștii sĕ lucreze într'acolo, ca teatrele ungurescĭ sĕ fiă cercetate baremĭ de ai lorŭ, ca sĕ nu facă fiascurĭ ca în Clușiu și alte părțĭ ungurescĭ și sĕ nu mai jóce rolulŭ vulpei din fabulă, căcĭ suntŭ pré acri strugurii.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINŬ, 22 Februarie. — Alegerile pentru Reichstag. Berlinulŭ a alesŭ în cerculŭ ântêiu unŭ progresistŭ, în alŭ patrulea și alŭ șéselea socialiștĭ, în cerculŭ alŭ treilea este balotagiu între Virchov și Wolff. Strassburgulŭ a alesŭ deputațĭ din partida protestului. Brema, Lipsca și Brunsvigulŭ au alesŭ septenatiștĭ. Münchenulŭ în ântêiulŭ cercŭ unŭ liberalŭ, în alŭ doilea cercŭ unŭ socialistŭ.

Până diminéța au fostŭ cunoscute 71 alegerĭ, între care 22 balotage. Aleșĭ suntŭ: din centru 4, liberalĭ naționalĭ 20, socialiștĭ 5, partida imperiului 2, conservatorĭ 4, velfĭ 1, liberalĭ 1. Alsațianii au alesŭ până acuma 12 protestatorĭ.

reintorcĭ înapoĭ de dorŭ. De acolo vei ajunge în pădurea cu lupii, aceia te-arŭ mânca cu calŭ cu totŭ, că suntŭ mulțĭ și flămânḑĭ, dér tu aruncă-le peptenele. Scăpândŭ de ei, vei merge până vei ajunge în țéra porcilorŭ. Acolo vorŭ fi șórecĭ câtă frunḑă și érbă și vorŭ vrea sĕ te tragă josŭ de pe calŭ sĕ te mănânce, atuncĭ aruncă-le cuțea josŭ și vei fi mântuitŭ de ei.

După ce a luatŭ Pipĕrușŭ lucrurile acestea trei, a mulțămitŭ bĕtrânului și s'a pusŭ pe calŭ, și s'a totŭ dusŭ până a ajunsŭ în câmpulŭ cu dorulŭ. Acolo ilŭ lovi unŭ dorŭ de satulŭ lui, de mamă-sa și de soru-sa și de frațĭ, dér așa dorŭ, de mai cădea de pe calŭ și era câtŭ p'aci sĕ caḑă de pe calŭ orĭ sĕ se întórne de unde a plecatŭ. Atuncĭ îi veni în minte că are o ceteră dela vijulŭ celŭ bĕtrânŭ. Și unde nu scóte cetera, și unde nu începe a trage cu arcușulŭ pe strune, de rĕsună câmpulŭ, și de locŭ îi peri totŭ dorulŭ.

Apoi merse mai departe până ajunse la pădurea lupilorŭ. Și era acolo, Dómne! era totŭ unŭ lupŭ și unŭ copacŭ, și toțĭ stau cu gurile căscate numai sĕ-lŭ prindă și sĕ-lŭ prindă și sĕ-lŭ mănânce. Dér elŭ aruncă peptenele josŭ, și îndată se făcŭ unŭ bou grasŭ și, avêndŭ lupii ce înhăța, lăsară pe Pipĕrușŭ sĕ mérgă în pace.

(Va urma).

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ respobnsailŭ Dr. Aurel Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Februariu st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	96.90
Rentă de hârtiă 5%	86 80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	95 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	— —
Bonurĭ rurale ungare	104.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.20
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.20
Bonurĭ rurale transilvane	104 20
Bonurĭ croato-slavone	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119 70
Renta de hârtiă austriacă	78 20
Renta de arg. austr.	78 20
Renta de aurŭ austr.	105 15
Losurile din 1860	132.75
Acţiunile băncei austro-ungare	847 —
Act. băncei de creditŭ ung.	282.—
Act. băncei de creditŭ austr.	273.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6 03
Napoleon-d'orĭ	10.12
Mărcĭ 100 împ. germ.	62 80
Londra 10 Livres sterlinge	128 35

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 22 Februariu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.45	Vênd.	8.47
Argint românesc	»	8.42	»	8.44
Napoleon-d'orĭ	»	10 09	»	10.13
Lire turcescĭ	»	11.44	»	11.48
Imperialĭ	»	10.44	»	10.48
Galbenĭ	»	5 99	»	6.03
Scrisurile fonc. »Albina»	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

ABONAMENTE

la

„Gazeta Transilvaniei“

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

Preţulŭ abonamentulŭ este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
„ şése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi postaultimă.

Décă se ivescŭ iregularităţĭ la primirea ḑiarului onor. abonaţĭ suntŭ rugaţĭ a ne încunosciinţa imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 48	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.55	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clujiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.06	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7 38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5 55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	—
Clujiu (	—	10.28	5.26	6.43	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1 13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	—	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.07	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	—
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.24
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4 08	—	7.40
Zam	4 25	—	8.11
Soborşin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8 42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8 20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5 41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6 28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9. 8	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	—
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiuşŭ	1 29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6 05
Aradulŭ nou	6 19	—	6 33
Németh-Ságh	6 44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2 42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3 05	—	6 41
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8 17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12 42	—	9 01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ